

Cyclofosfamide

Wat is cyclofosfamide?

Cyclofosfamide is de naam van een medicijn wat er voor zorgt dat cellen zich niet meer goed kunnen delen en vermenigvuldigen. Cyclofosfamide is dus een vorm van chemotherapie.

Hoe wordt cyclofosfamide ook wel genoemd?

Cyclofosfamide wordt ook wel endoxan ® genoemd.

Hoe werkt cyclofosfamide?

Cyclofosfamide is een medicijn wat zich hecht aan het erfelijk materiaal het DNA. Hierdoor kan het erfelijk materiaal zich niet vermenigvuldigen. Daardoor kunnen cellen zich niet delen en dus ook niet vermenigvuldigen. Cyclofosfamide remt ook de werking van bepaalde afweercellen.

Welke kinderen krijgen cyclofosfamide?

Cyclofosfamide is een medicijn wat gebruikt wordt voor de behandeling van verschillende vormen van kanker. Het wordt vaak gebruikt, onder andere bij de behandeling van hersentumoren. Het wordt ook gebruikt bij kinderen die een auto-immuunziekte hebben, zoals reuma, CIDP of SLE.

Hoe krijgen kinderen cyclofosfamide toegediend?

Cyclofosfamide kan zowel in tabletvorm als via een infuus worden gegeven.

De tabletten worden een keer per dag, bij voorkeur 's morgens gegeven.

Cyclofosfamide is een heldere vloeistof die in een zakje of in een spuit zit. Vaak hebben kinderen die chemotherapie krijgen een zogenaamde port-a-cath. Op deze manier kunnen medicijnen via het infuus gemakkelijk in een groot bloedvat worden gebracht.

Cyclofosfamide wordt via een pompje toegediend. Het duurt het enkele uren tot één dag voordat het zakje of de spuit met medicijnen helemaal toegediend zijn.

Meestal wordt deze behandeling na een paar weken weer herhaald.

Wat zijn de bijwerkingen van cyclofosfamide?

Behandeling met cyclofosfamide kan bijwerkingen geven. Sommige kinderen hebben hier nauwelijks last van, andere kinderen juist veel. Het valt van te voren niet aan te geven welk kind last zal hebben van welke bijwerkingen. Het krijgen van bijwerkingen hangt wel samen met de dosering van cyclofosfamide, het aantal maal dat een kind cyclofosfamide nodig heeft, de andere medicijnen die een kind gebruikt en de conditie van een kind.

Een uitgebreide beschrijving van de bijwerkingen van chemotherapie in het algemeen vindt u in de informatiefolder over chemotherapie. Hieronder worden een aantal wat meer specifieke bijwerkingen van cyclofosfamide genoemd.

Misselijkheid

Cyclofosfamide kan zorgen voor misselijkheid en spugen. Daarom krijgen alle kinderen standaard voor het geven van cyclofosfamide een medicijn tegen de misselijkheid. Vaak gaat het om odansetron (zofran ®) of granisetron (kytril®) al dan niet in combinatie met dexametason. Wanneer deze medicijnen niet voldoende werken, kunnen ook nog andere medicijnen gegeven worden. Vaak houdt de misselijkheid tot een paar dagen na de kuur aan en verdwijnt dan weer.

Verminderde eetlust

Een groot deel van de kinderen heeft minder eetlust als gevolg van een behandeling met cyclofosfamide. Meestal ontstaat dit enkele dagen na de kuur. Als gevolg van cyclofosfamide kan de smaak van kinderen veranderen. Cyclofosfamide kan ook zorgen voor een metaalachtige smaak in de mond. Het kauwen op een kauwgommetje of snoepje kan helpen om deze vervelende smaak tegen te gaan tijdens het inlopen van het infuus.

Ontsteking van het mondslijmvlies

Het mondslijmvlies kan ontstoken raken als gevolg van het gebruik van cyclofosfamide. Dit kan een branderig gevoel en pijn veroorzaken. Eten en drinken kan vervelend worden. Om dit te voorkomen moeten kinderen telkens na het eten hun tanden poetsen en regelmatig hun mondspoelen met water of met mondspoelvloeistof. Soms kunnen pijnstillers nodig zijn om toch te kunnen eten en drinken.

Haaruitval

Bij een groot deel van de kinderen zullen haren uitvallen als gevolg van het krijgen van cyclofosfamide. Meestal valt een deel van de haren uit, waardoor kinderen dunner haar krijgen. Soms vallen ook alle haren uit. Meestal gebeurt dit enkele weken na de eerste kuur.

Verkleuring van de huid

Als gevolg van cyclofosfamide kan de huid een andere meestal donkerder kleur krijgen. Dit valt vaak het meest op aan de handpalmen en de voetzolen.

Ook de nagels kunnen donker gekleurd worden, soms ontstaan er ribbeltjes op de nagels.

Vermoeidheid

Veel kinderen merken dat ze meer vermoeid zijn tijdens en na een behandeling met cyclofosfamide. Ze hebben minder energie en slapen vaak meer dan normaal.

Beenmerg

Cyclofosfamide zorgt er niet alleen voor dat kwaadaardige cellen niet meer goed kunnen delen, maar ook goedaardige cellen hebben hier last van. De cellen in het beenmerg die zorgen voor de aanmaak van rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes zijn ook gevoelig voor het effect van cyclofosfamide. Daarom kunnen kinderen een tekort krijgen aan rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes. Een tekort aan rode bloedcellen zorgt voor een bleke kleur, vermoeidheid en/of kortademigheid. Een tekort aan witte bloedcellen voor vatbaarheid voor infecties. Een tekort aan bloedplaatjes kan zorgen voor het ontstaan van blauwe plekken of rode puntjes op de huid. Daarnaast kunnen wondjes langer nabloeden. Meestal ontstaan deze klachten een tot twee weken na het toedienen van de cyclofosfamide, in de weken hierna herstelt het beenmerg zich weer en worden er weer nieuwe bloedcellen aangemaakt.

Meer hierover kunt u lezen in de algemene informatie over chemotherapie.

Bloederige urine

Cyclofosfamide kan zorgen voor ontsteking van de binnenkant van de blaas. Hierdoor kan er bloed bij de urine komen te zitten. Plassen kan pijnlijk worden. Om dit zo veel mogelijk te voorkomen, moeten kinderen veel drinken en krijgen ze extra vocht via het infuus. Het is belangrijk dat ze regelmatig naar de wc gaan om te plassen. Ook krijgen kinderen het medicijn Mesna om de blaas te beschermen tegen de cyclofosfamide.

Diarree

Een deel van de kinderen krijgt last van diarree als gevolg van gebruik van cyclofosfamide.

Vruchtbaarheid

Tijdens de behandeling met cyclofosfamide kunnen meisjes die al ongesteld waren, onregelmatiger of niet meer ongesteld worden. Dit herstelt meestal weer nadat de behandeling gestaakt is.

Op latere leeftijd kunnen meisjes en jongens minder vruchtbaar zijn als gevolg van het krijgen van cyclofosfamide op jonge leeftijd. Ook kunnen vrouwen op jongere leeftijd in de overgang komen.

Functie van het hart

Als gevolg van cyclofosfamide kan het hart problemen krijgen met rondpompen van het bloed. Vaak is dit tijdelijk en verdwijnt dit weer na het staken van de behandeling met cyclofosfamide. Bij een klein deel van de kinderen is dit blijvend, zij kunnen er klachten van hebben. Kinderen zijn dan sneller vermoeid en kunnen zich minder hard inspannen.

Problemen met ademhalen

Een klein deel van de kinderen krijgt problemen met ademhalen als gevolg van de cyclofosfamide. Ook een droge hoest kan een bijwerking zijn van de cyclofosfamide.

Vocht vasthouden

Een klein deel van de kinderen houdt vocht vast als gevolg van het gebruik van cyclofosfamide.

Andere vorm van kanker

Als gevolg van het gebruik van cyclofosfamide op jonge leeftijd hebben kinderen een licht verhoogde kans om op latere leeftijd een andere vorm van kanker te krijgen zoals leukemie of blaaskanker.

Links

www.vokk.nl

(Vereniging ouders kinderen en kanker)

www.hersentumor.nl

(site met informatie over hersentumoren bij volwassenen en kinderen)

Laatst bijgewerkt: 18 juli 2009

Auteur: J.H. Schieving